

Airijos lietuvių bendruomenė jungia tautiečius jau penkiolika metų

Aurelija BANIULAITIENĖ

Turbūt teisingai yra pasakyta, kad, norint pasitikrinti savo jausmus, reikia nuo objekto atsitraukti ir pažiūrėti į jį tarsi iš naujo. Taip greičiausiai mums nutinka ir išvykus toli iš Lietuvos. Tą teigia ir dažnas Airijoje apsistojęs lietuvis, tvirtinantis, kad ten dar labiau jaučia savo šaknis ir dar labiau brangina ryšį su tautiečiais. Būtent namų ilgesys ir bendrumo poreikis paskatino juos burtis. Prieš daugiau kaip penkiolika metų į Airiją išvykusiems lietuviams svarbų vaidmenį suvaidino lietuviška mokyklėlė. Kaip prisimena dabartinis Airijos lietuvių bendruomenės pirmininkas **Arūnas Teišerskis**, būtent iš mokyklėlės išaugo bendruomenė, o ne atvirkščiai. 2004 m. rugsėjį tuometės Lietuvos atstovybės patalpose (dar nebuvo ambasados) Dubline duris atvėrė pirmoji lituanistinė mokykla „4 vėjai“, sėkmingai gyvuojanti iki šiol. Pati bendruomenė tuomet dar nebuvo juridškai įregistruota. Kadangi lietuvių skaičius tuo laiku Airijos sostinėje buvo tikrai gausus, visi norėjo ką nors daryti, vienytis, buvo tikslinga oficialiai steigti bendruomenę. Tai įvyko 2005 m. sausį. Pirmuoju Airijos lietuvių bendruomenės pirmininku buvo išrinktas šiuo metu Naujojoje Zelandijoje gyvenantis Linas Jakučionis. Per penkiolikos metų laikotarpį bendravimo poreikis ir žmonių aktyvumas kiek pakito, bet Airijos lietuviai ir toliau įžvelgia tokios bendrystės prasmę.

Ant Šv. Patriko kalno

„Airijos lietuvių bendruomenė – tai jauna, bet labai brandi ir aktyvi bendruomenė, savo kasdiene veikla ir pasišventimu rodanti puikų meilės tėvynei Lietuvai pavyzdį“, – teigia Lietuvos ambasadoriaus Airijoje kadenciją baigęs **Egidijus Meilūnas**. Jis neslepia, kad išvyksta iš čia apimtas pačių geriausių jausmų, nes turėjo galimybę susipažinti su daug puikių, šviesių, patriotiškų tautiečių. Jam džiugu, kad pandemija nesustabdė lietuviškos veiklos Airijoje, daug jos perkelta į virtualią erdvę, toliau veikia lituanistinės mokyklos, vyksta koncertai ir kita kultūrinė veikla. Likimas jam lėmė trejus metus bendrauti ir bendradarbiauti su šia fantastiška bendruomene, padėjusia dar giliau suprasti, koks prasmingas yra posakis: „Nesvarbu, kur gyveni, svarbu, ar meilė Tėvynei dega tavo širdyje.“ Lygindamas su kitų šalių, tokių kaip JAV, Australijos ar Prancūzijos, bendruomenėmis ambasadorius išskiria gana trumpą Airijos lietuvių istoriją. Tarpukariu lietuvių organizacijų Airijoje nebuvo, žinomiausiu to metu lietuviu čia buvo tapęs legendinis lakūnas Feliksas Vaitkus. Vėliau, sovietinės okupacijos metu, su Airija irgi nebuvo galimybių palaikyti ryšių. Tad gausiau burtis šioje šalyje lietuviai pradėjo 2004 m., Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą. „Tačiau dėl Airijos lietuvių aktyvumo ir pasišventimo lietuviybės reikalui per tuos penkiolika

metų buvo padaryta tiek daug, kad esu tikras, jog ateityje istorikai, nagrinėdami Airijos lietuvių istoriją, bus maloniai nustebinti“, – užbaigia tautiečių už šiltą bendravimą ir iniciatyvas pamėgtas diplomatas.

Airijos lietuviai su ambasadoriumi ir padėką gavusia laikraščio LIETUVIS redaktore Eugenija Vitkiene

Į Airiją kartu su būsimu vyru viena pirmųjų Dublino lietuvių bendruomenės pirmininkių **Eglė Sakalauskienė** atvyko 2004 m. Kaip ir tūkstančiai kitų – tik metams, dviem, šiek tiek užsidirbti. Gana greitai iš draugų sužinojo apie Dubline vykstančius lietuvių susitikimus, bet ateiti ten prisiruošė tik po metų, kuomet, kaip pati sako, galutinai įgriso maršrutas „darbas-namai“. Taip susipažino su aktyviausiais Airijos lietuvių bendruomenės nariais, kurie pasiūlė prisijungti prie šeštadieninės mokyklos „4 vėjai“ kolektyvo. Tuo metu profesionalių mokytojų mokykloje buvo vos keli, todėl buvo kviečiami savanoriai, kurie galėtų tiesiog pakalbėti su vaikais įvairiausiomis temomis ir taip turtinti jų lietuvišką žodyną. „Kadangi esu labiau „tiksluokė“, tai tapau matematikos mokytoja, o štai vyro pomėgis – istorija, todėl jis vaikams vedė istorijos pamokas“, – prisimena mokytojavimo Airijos sostinėje pradžią Eglė. Šiuo metu ji koordinuoja Airijos lietuvių tarpusavio pagalbos grupės veiklą. Paskelbus COVID-19 pandemiją kovo 20 d. į šią pagalbos grupę susibūrė daugiau kaip 50 savanorių – įvairių profesijų žmonių, taip pat lietuvių įkurtų įmonių. Per pastaruosius kelis mėnesius padėta

tautiečiams, kuriems tuo metu labiausiai reikėjo pagalbos. Bendraudami su pagalbos ieškančiais žmonėmis savanoriai pastebėjo, kad viena didžiausių problemų – informacijos lietuvių kalba trūkumas, todėl jiems dažnai tenka aiškinti įvairias administracines tvarkas ir pan. Atsiranda ir į didesnę bėdą patekusių tautiečių, kuriems reikėtų ir materialinės pagalbos, bet kol kas ją suteikti nėra galimybių.

Labiausiai bendruomenėje Eglę džiugina veiklų įvairovė. Anot jos, Airijos lietuviai yra labai aktyvūs, buriasi į grupes pagal pomėgius, organizuoja renginius. Didelė bendruomenės dalis yra lituanistinės mokyklėlės. Jos akimis, galbūt šiek tiek trūksta glaudesnio bendradarbiavimo tarp grupių, tačiau nesunku suprasti, kad lietuviško teatro vadovas nebūtinai domėsis sporto klubu ar mokyklėlės mokytoja – giedojimu bažnyčios chore.

Liepos 6-oji. A. Labunskio nuotr.

Anot buvusios bendruomenės pirmininkės, žmonių poreikiai ir bendravimo stilius per penkiolika metų labai pasikeitė. Tada absoliuti dauguma tautiečių buvo dar visai neseniai atvykę į Airiją. Jų ryšys su Lietuva daugiausia buvo bendravimas su artimaisiais telefonu ar elektroniniu paštu, draugų ir pažįstamų – vienetai arba

visai nebuvo, todėl žmonės ieškojo asmeniškų kontaktų su tautiečiais. Į susitikimus kiekvieną pirmą mėnesio ketvirtadienį ateidavo daugybė žmonių, kartais vos tilpdavo į barą Dublino centre. Buvo puiki komanda, kuri ir įkūrė pirmąją lituanistinę mokyklėlę „4 vėjai“, Airijos lietuvių bendruomenę, sukūrė daugybę nuostabių renginių bei projektų. Bėgant metams bendruomenę papildė vis daugiau žmonių, atsirado daugybė grupių, susibūrusių pagal interesus. Šiuo metu lietuviai turi Dubline net du mėgėjiškus teatrus! Bendruomenė ilginiui virto labiau skėtine organizacija, jungiančia, remiančia šias grupes ir padedančia joms gyvuoti, bet ne tiesiogiai koordinuojančia kiekvienos grupės veiklą. Tačiau poreikis artimai ir dažnai tiesiogiai bendrauti nublūgo. Eglei šiek tiek gaila, kad sunyko daugiau kaip 10 metų gyvavusi lietuvių susitikimų tradicija. Bet galbūt galutinai nublūgus pandemijai išsiilgę gyvo bendravimo Dublino lietuviai vėl susirinks į miestų barus pasikalbėti ir pasidalinti naujienomis? Dar ji sako, kad visada šiek tiek su pavydu žiūrėjo į tas užsienio lietuvių bendruomenes, kurios turi susitikimams vadinamuosius „Lietuvių namus“. Airijos lietuvių bendruomenė kol kas tokių patalpų neturi. „Gal galime pasvajoti, kad po 10-15 metų tokią susibūrimų vietą turėsime“, – svajoja E. Sakalauskienė.

Airijos lituanistinių mokyklų konkursas

Airijos lituanistinių mokyklų konkurso dalyviai

Airijos lituanistinių mokyklų konkurso svečiai

Konkurso tortas

Dešimt metų Dublino lietuvių bendruomenei vadovavusią **Rasą Kochanauskaitę-Raižienę** į Airiją prieš 16 metų atnešė panašūs vėjai kaip ir Eglė. Pradžioje planavo pabūti tris mėnesius – dirbti, tobulinti anglų kalbą. Bet taip susiklostė, kad čia užaugo ir išsilavinimą įgijo jos dukra, čia draugai ir bendruomenė, seniai

tapusi svarbia gyvenimo dalimi. „Visada buvau veikli, tad vien tik dirbti ir miegoti – ne man. Sužinojau apie tuo metu vykusius mėnesinius lietuvių susitikimus „Vat house“ bare, nuėjau, susipažinau su tuomete bendruomenės pirmininke E. Sakalauskiene, dabartiniu pirmininku A. Teišerskiu, kuris pakvietė į „4 vėjų“ mokyklą. Nuo to ir prasidėjo...“, – dalijasi prisiminimais. Po ketverių metų pati buvo išrinkta Dublino bendruomenės pirmininke. Per 10 metų tiek surengta renginių, projektų, tiek sutikta žmonių! Jau pačioje pradžioje bekalbant su drauge Loretai užgimė svajonė sujungti poeziją su muzika ir taip praskaidrinti sielą. Norėjosi vietos, kur būtų galima suburti kuriančius, dainuojančius ir mėgstančius to klausytis žmones. Taip gimė „Lyrikos vakarai“, kuriems šiemet jau dvylika metų. O su jais ir pati ištikimiausia komanda, kuri visada buvo šalia – kūrė, organizavo, rašė scenarijus, kepė pyragus. „Petys petin visus tuos metus dirbome su A. Teišerskiu. Be jo palaikymo, tikėjimo nebūtų tiek nuveikta“, – įsitikinusi Rasa. Vieni žmonės organizavo sporto renginius, kiti kultūrinius, dar su kitais dirbta mokykloje. Surengtos įvairios paramos akcijos, netgi cepelinų balius benamiams. Šiemet virtualų „Lyrikos vakarą“, skirtą poeto Pauliaus Širvio 100-mečiui, peržiūrėjo per 10 tūkst. lankytojų. Vienas iš jai pačiai įsimintiniausių projektų buvo „Lietuva–Airija“, kai visus 2013-uosius metus renginiuose buvo renkamos lėšos dviem organizacijoms, abiejose šalyse vienijančioms vaikų, turinčių Dauno sindromą ir autizmą, šeimas. Tąkart susibūrė visi: atlikėjai, sportininkai, o baigiamasis vakaras įvyko Dublino mero rezidencijoje. Vakara vedė garsi airių aktorė Ruth McCabe ir tautietis aktorius Džiugas Siaurusaitis. „Gal skamba kiek nuvalkiotai, bet gyvenant toli nuo Tėvynės visa tai įgyja visiškai kitokią prasmę. Kai išgirsti po Dublino dangumi skambančią Tautinę giesmę, kai „Lyrikos vakare“ slapčiausias tavo gelmes paliečia lietuviškos poezijos posmas, kai tarsi šventenybę po renginio valgai Angelės Roveršteinienės įmonės „Dublin duona“ iškeptą juodą duoną, klausimų, kam reikia bendruomenės, tikrai nekyla“, – tvirtina ilgametė bendruomenės lyderė.

Donata Simonaitienė lietuvių sporto šventėje

Lituanistinės mokyklos „Gintarėlis“ direktorė **Donata Simonaitienė** prisimena, kad pati į Airijos lietuvių bendruomenę įsitraukė prieš kokius 10 metų. O tikslai ir tada, ir dabar tie patys – lituanistinis švietimas. Ji pati domisi švietimo naujovėmis, todėl norėdama pasidalinti patirtimi subūrė visas Airijos lituanistines mokyklas po vienu stogu. „Žmogus yra sociali būtybė, tad bendrauti ir bendradarbiauti norisi. O kas gali būti geriau nei bendravimas su savo tautiečiais? Juk mus sieja tiek daug – istorija, kultūra, tradicijos. Ir tai reikia švęsti!“ – teigia ji. Anot jos, mokyklos noriai kooperuojasi su vietos bendruomenėmis. Dažniausiai didžiąją bendruomenės dalį ir sudaro mokyklos mokytojai, tėvai ir vaikai. Airijoje šiuo metu veikia 19 lituanistinių mokyklų, internetinis portalas „Airijos vaikai“, lietuvių kalbos mokytojų stovykla-kongresas ir kt. Airijos lietuviai aktyvūs Pasaulio Lietuvių Bendruomenės švietimo komisijoje, siekia, kad jų mokyklos būtų pripažintos kaip oficialios Lietuvos ugdymo įstaigos, padedančios ne tik Airijoje gyvenantiems išmokyti lietuvių kalbos, bet ir grįžus į gimtinę sėkmingai integruotis į Lietuvos mokyklas.

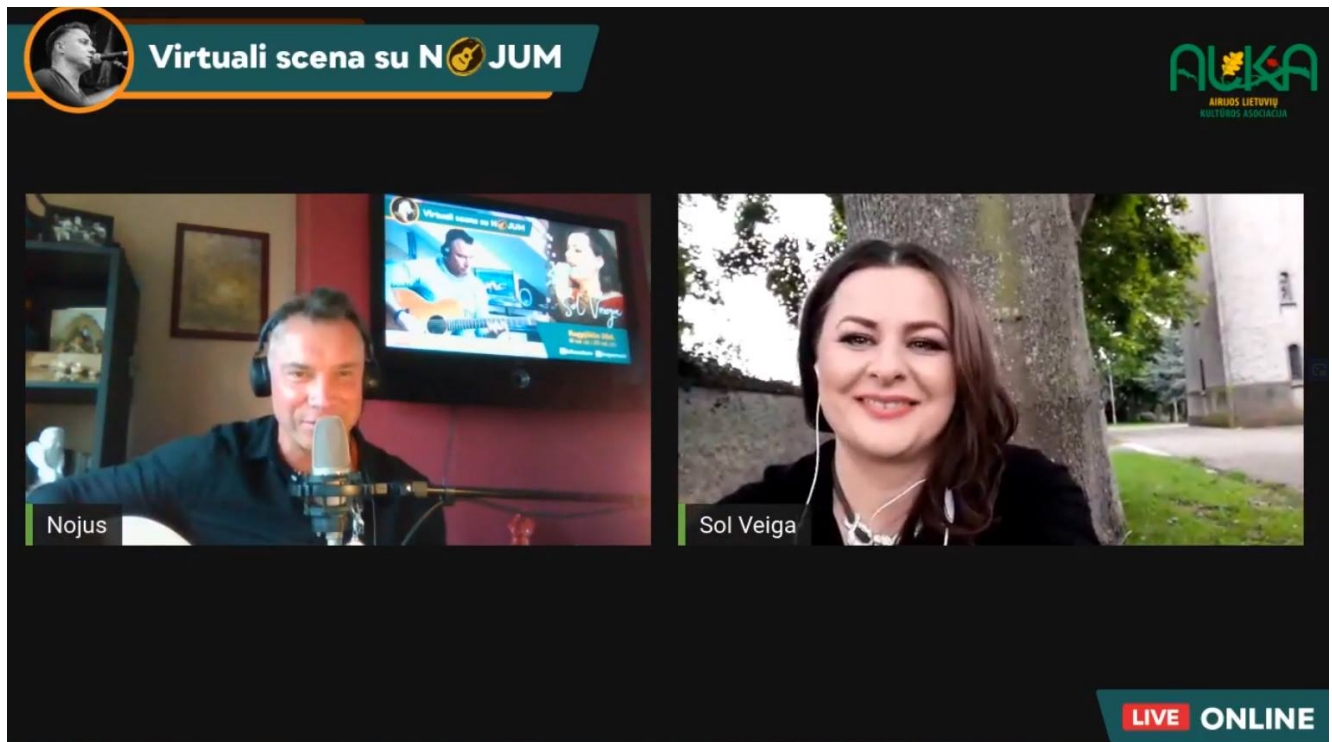

Lituanistinės mokyklos GINTARĖLIS bendruomenė

Lituanistinės mokyklos GINTARĖLIS mokiniai

Nuo 2022 m. lietuvių kalbą Airijoje jau bus galima egzaminuoti kaip antrąją kalbą. Anot D. Simonaitienės, toks pokytis yra tikrai sveikintinas. Prieš 10 m. vaikai buvo tik atvykę iš Lietuvos, baigę kelias klases Lietuvoje ir dėl to gerai kalbėjo lietuviškai, o dabar jau užaugo Airijoje gimusi karta, kuri lietuvių kalbą girdi tik namuose iš tėvų. Jiems jau sunku rašyti filosofinio pobūdžio rašinį, tad naujasis egzaminas bus žymiai lengvesnis ir tai, tikėtina, paskatins daugiau vaikų jį pasirinkti. Jau trejus metus Airijos mokyklose yra dėstoma lietuvių kalba. Tiesa, šis procesas neišibėgėja taip greitai, kaip norėtųsi, ir kol kas ji prieinama tik trijose mokyklose – Dubline ir dviejose mokyklose Monachane (*Monaghan*). Ši Airijos valstybės iniciatyva tikrai džiugina, nes lietuvių kalba pateko į pasirenkamųjų kalbų sąrašą ir ją gali mokytis bet kas, nebūtinai lietuviai.

Virtuali scena su Nojum

Perspektyvoje Donata tikisi bendruomenės augimo ir dar daugiau naudingų sumanymų. Juolab kad naujas idėjas padiktuoja pats gyvenimas. Štai jau kelintą savaitgalį yra galimybė mėgautis puikia muzika „Virtualiojoje scenoje su Nojum“. Tad nors ir į koncertą nuvykti negalima, lietuviška muzika nenustoja džiuginti Airijos lietuvių.

Mokykloje BORUŽIUKŲ MUZIKA

Mokykloje BORUŽIUKŲ MUZIKA

Muzikos mokyklos pasirodymas

Muzikuojantys vaikai ir jų mokytojos

Muzikos mokyklos „Boručiukų muzika“ Dubline vadovė, dainų konkursų organizatorė **Rita Kundrotaitė-Šilas** dar prieš atvykdama 2005 m. žinojo apie Airijos sostinėje gyvenantį lietuvių kunigą Egidijų Arnašį. Tad atvykusi pirmą savaitgalį nuėjo į lietuviškas Mišias. Ten ir įvyko pirmoji pažintis su vietos lietuviais. Iš ten sutikto gausaus jaunimo rato susibūrė folkloro ansamblis „Lietuviškas dobilas“. Rita savo muzikinį išsilavinimą pirmus kelerius metus galėjo išnaudoti giedodama ir grodama lietuviškoms Mišioms. Po kelerių studijų metų Lietuvoje sugrįžusi į Airiją Rita 2009 m. pradėjo lietuvių vaikų ankstyvąją muzikinį ugdymą. Kaip pati sako, buvo poreikis, atsirado ir pamokėlės. Ilgainiui pastebėjo, kad vaikai neturi kur savęs išreikšti scenoje. Taip po ketverių metų gimė idėja organizuoti vaikų ir moksleivių dainų festivalį-konkursą „Skambėk skambėk, lietuviška daina“. Muziklioji lietuvė tiki, kad pasaulis išeis iš pandemijos ir lietuvių bendruomenė galės tęsti prasmingus darbus, o lietuvaičiai ir toliau mokės kalbėti ir dainuoti lietuviškai.

„Skambėk, lietuviška daina 2013“

Akimirka iš dainų konkurso

Akimirka iš dainų konkurso

Dainų konkurso finale su ambasadoriumi p. E. Meilūnu

Verslininkas **Valdas Molevičius** iš Marijampolės į Airiją pirmą kartą atvyko 2006 m. aplankyti čia gyvenančio ir dirbančio sūnaus, o dar po kelerių metų jau įsteigė bendrą Airijoje registruotą įmonę „MV Transport“. Kadangi verslas sparčiai plėtėsi, su sūnumi nutarė, kad vienas iš jų turi vadovauti įmonei Airijoje, o kitas Lietuvoje. Sūnui išvykus studijuoti į Lietuvą, Valdui teko pasilikti gyventi nuolat Airijoje. „Kadangi nuo veiklos pradžios mūsų įmonės klientai buvo daugiausia lietuviai, tai per keletą metų pavyko susipažinti su įvairiuose Airijos regionuose gyvenančiais žmonėmis ir palaikyti draugiškus ryšius, dalintis naujienomis iš Tėvynės“, – sako jis. Verslininkui malonu, kad, nepaisydami atstumo, lietuviai ir toliau palaiko senąsias tradicijas ir puoselėja gimtąją kalbą. Džiaugiasi širdis, kai lietuviškos mokyklėlės paprašo atvežti iš Lietuvos vadovėlių ar kitų mokymo priemonių. Gražus ilgalaikis Airijos lietuvių bendradarbiavimas užsimezgęs su Marijampolės Samariečių bendrija. Labai daug lietuvių šeimų prisideda prie kilnios misijos ir nuoširdžiai džiaugiasi, kad jų parama pasiekia skurdžiau gyvenančius tautiečius Lietuvoje. Nors Airijoje organizuojama nemažai renginių, tačiau labiausiai įsimintina ir laukiama Valdui yra metų pabaigos labdaros vakarienė Lietuvos ambasados rūmuose bei himno giedojimas Mindaugo karūnavimo dieną. Prieš keletą metų Emo parke Dublino lietuviai pasodino lietuvišką ąžuoliuką ir dabar visada ten renkasi, kai nori pabūti „Lietuvoje“. „Didžiuojamės, kad jau daug metų Balinrobo miestelyje vyksta Felikso Vaitkaus skrydžio paminėjimai, o Dubline surengta pirmoji Airijos lietuvių sporto šventė pritraukė šimtus lietuvių šeimų. Tikimės, kad, nepaisant visų pandemijų, ši šventė

taps kasmetine“, – viliasi išeivis iš Marijampolės. Šiemet gimtajame mieste, kurio ambasadoriumi buvo išrinktas, suorganizavo fotografijos parodą. Deja, tai buvo paskutinis renginys, kurį pavyko surengti dar pačios pandemijos pradžioje. Planų yra ir bus, bet apie juos vengia dabar kalbėti. Gaila, kad verslo, kultūros ir turizmo sumanymus stabdo pandemijos suvaržymai. Kas bebūtų, Valdas tikisi, kad ilgainiui stipri Airijos lietuvių bendruomenė bus dar vieningesnė ir aktyvesnė, o čia gimusi nauja karta nepamirš savo šaknų ir sėkmingai įsilies į tautinį gyvenimą.

Thousands expected for Fly Mayo Festival

BY GRÓNA ESLER

THOUSANDS are expected to flock to Ballinrobe this weekend for the eighth annual Fly Mayo Festival. The festival takes place on Saturday and Sunday, September 26 and 27, and each year celebrates the connection between Ballinrobe and Lithuania.

The south Mayo town has had strong links with Lithuania since 1935, when pilot Felix Waitkus made an emergency landing just outside Ballinrobe. The influx of Lithuanians to Ireland over the past decade brought renewed interest in Waitkus' story, prompting local men Patsy Murphy and David Hall to spearhead a campaign to officially link Ballinrobe with Lithuania and its people.

At present, there are 110 Lithuanians living in Ballinrobe and over 3,000 in Mayo. Each year, the festival attracts thousands to the town and with the added influence of 'The Gathering' this year, record crowds are expected.

Lithuanians living in Norway, Spain and Switzerland – as well as in Lithuania – have already confirmed their plans to visit, while many others across Ireland will also travel.

Speaking at the festival launch, Daina Petruskiene

Felix Waitkus

ON Sunday, September 21 1935, Felix Waitkus – an American-born man of immigrant Lithuanian parents – earned fame when he made a transatlantic flight, which ended in a field on the outskirts of Ballinrobe.

Leaving New York on September 21 that year, Felix began his journey to Europe and, after a 23-hour battle against the elements and with a low fuel supply, he made the decision to find a landing space in Ireland.

At midday, Felix spotted an open field at Cloongowla, just north of Ballinrobe, and began

his descent. Felix hit land and his aircraft suffered extensive damage. He miraculously escaped without injury and went into aviation's history books as being the sixth pilot to fly solo across the Atlantic.

said it's important locals come out in large numbers too.

"This festival is about celebrating the cultures of both Ireland and Lithuania. It's about integrating the communities and cementing links," she said.

On September 28, the festival will open at 12 noon with family fun in the town. Lithuania and Ireland will be well represented with arts and crafts, food stalls, music and entertainment.

At 3pm, registration will

open for the three-mile road race, beginning at Cornmarket at 4pm. The official opening ceremony and concert will take place at 6pm in Ballinrobe Community School.

At 11.30am on Sunday, there'll be Mass in St Mary's, followed at 12.30pm with a walk to the Felix Waitkus monument. At 1.30pm, the photo exhibition will be unveiled at Ballinrobe Credit Union, with the festival closing ceremony at 3pm.

Ballinrobe to twin with Lithuanian city

IT'S been a long time in the making but finally, Ballinrobe is to be twinned with the Lithuanian city of Marijampolė. For several years, Ballinrobe's Patsy Murphy and David Hall have been working tirelessly to maintain a relationship between Ballinrobe and Lithuania and now, their efforts have been rewarded.

A number of years ago, the pair took an interest in the arrival of Felix Waitkus in Ballinrobe in 1935 and this, together with the influx of Lithuanians in recent years, provided the impetus for a formal twinning arrangement.

At this month's meeting of Mayo County Council's, the members passed a motion twinning the county – and in particular Ballinrobe – with Marijampolė. The news has been welcomed by Patsy and David.

At the launch of the Fly Mayo festival, David admitted he and Patsy had almost given up hope. "At times, it looked as though it was going to hit the rocks. The local councillors have been driving this for us at council level for several years. We're delighted we've finally got there," he told the Western People.

Cllr Damien Ryan praised Patsy and David for their work over the years and pointed out that twinning, by its nature, is never simple. "This is just the beginning and it's vital the enthusiasm and interest continues to strengthen. We will look at links between the two areas in education, tourism, enterprise and agriculture. Regular contact and increased participation from the community is important but I've no doubt this will succeed."

Agreeing, Cllr Michael Burke noted that although it took a long time to get the twinning over the line, having the motion passed at council level is probably the easiest part. "Making twinning work can be difficult but with Patsy and David at the helm, they'll make

A local father and son stand beside Felix Waitkus' plane Lituanica II, after it crash-landed in 1935.

At the launch of the eight annual Fly Mayo 2013 Festival were: front (l-r): Cllr Michael Burke, Daina Petruskiene (Lithuanian Association of Ireland), Mayo County Council, David Hall (Ballinrobe Tourism Chairperson), Liam Horgan (Ballinrobe Town Council), Patsy Murphy and David Hall.

At the launch of Fly Mayo 2013 were: front (l-r): Cllr Michael Burke, David Hall (Ballinrobe Tourism Chairperson), Liam Horgan (Ballinrobe Town Council), Patsy Murphy and David Hall.

Airių spauda apie F. Vaitkų ir lietuvius Mėjo grafystėje

Nuo 2006 m. Mėjo (Mayo) lietuvius draugėn burianti **Miranda Jankauskienė** prisimena, kad tais metais atvykusi čia jau rado veikiančią lietuvišką Felikso Vaitkaus mokyklėlę. Vėliau ir jos keturi sūnūs, ir kitų vaikai užaugo, išvažinėjo, tad ir mokyklėlės nebeliko. Pirmą kartą apie lietuvių kilmės lakūną F. Vaitkų, 1935 m. lėktuvu „Lituanica II“ pakartojusį Dariaus ir Girėno skrydį per Atlanto vandenyną ir dėl gedimų nutūpusį Balinrobo apylinkėse, ji išgirdo būtent iš savo vaikų, parnešusių iš mokyklos žinią apie Lietuvos ambasados ir kitų tautiečių atvykimą lakūno pagerbimo proga. Tas susitikimas su tuomete Lietuvos ambasadore Airijoje Izolda Bričkovskiene, ponais Vidugiriais ir buvo vietos bendruomenės sukūrimo stimulus. „Feliksas Vaitkus mus subūrė. Jis padarė didžiulę paslaugą, nes dėl jo čia lietuvius labai mėgsta“, – prisimena iš Suvalkijos

kilusi moteris. Taip gimė jau keturiolika metų gyvuojantis festivalis „Mums vis dar reikia sparnų“, sutraukiantis lietuvius ir iš kitų Airijos kampelių. Nors ji su ambasadore I. Bričkovskiene buvo iniciatorės, bet nuopelnais dalijasi su visais ten gyvenančiais lietuviais. Daug prisidėjo vėliau bendruomenės pirmininkės pareigas ėjusi Dainutė Petrauskienė, su bendraminčiais sukūrusi ir festivalio himną. Jai vadovaujant Balinrobe garsiajam lakūnui buvo pastatytas paminklas, Mėjo grafystės valdžia susigiminiavo su Marijampolės savivaldybe. Per bendruomenės gyvavimo laiką užmegzti kontaktai su Lietuvos moterų verslininkių klubu, vykdomos vadinamosios verslo misijos, kurias palaiko ir airių vietos valdžia. Buvo organizuotas verslo simpoziumas, kuriame iš Lietuvos dalyvavo Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (MITA).

Mėjo lietuviai su svečiais iš Marijampolės savivaldybės

Mėjo lietuviai su ALB nariais

Mėjo lietuviai švenčia

Lietuvė primena, kad būtent vietiniai airiai pirmieji subūrė F. Vaitkaus gerbėjų komitetą, pakvietė pas save Lietuvos ambasados atstovus. Komitetas saugo išlikusias lietuvio lėktuvo dalis, apie jo žygdarbį mokykloje mokomi vaikai. Pačios Mirandos sūnūs dvyniai viename renginyje buvo pristatyti kaip didvyriškos tautos atstovai, kuriems spausti ranką kiekvienam yra garbė. Yra išlikusi mokinių prie lėktuvo dalių nuotrauka. Vyriausias Mirandos sūnus, sutapimas tai ar ne, tapo raketų inžinieriumi, prieš tai baigęs aviacijos inžinerijos studijas.

Miranda Jankauskienė su bičiulėmis

Atlikėjas ir dainų autorius **Darius Mileris-Nojus** Airijoje atsidūrė dar 2001 m. vedamas idėjos su šios šalies vardu susieti savo kūrybą. Dar 1992 m. Alytuje su bendraminčiais buvo įkūręs folkroko grupę „Airija“. Tik atvykęs organizavo Dubline savo pirmąjį akustinį koncertą, po to koncertavo reguliariai, taip pat organizavo kitų lietuvių atlikėjų koncertus Airijoje, dalyvavo Lietuvos Respublikos ambasados Airijoje atidaryme ir kitoje kultūrinėje veikloje. Jo publika yra lietuviai visame pasaulyje, taip pat airiai. Pandemijos laikotarpiu ypač aktualūs tapo jo gyvi koncertai per feisbuką, kuriuos rengia nuo 2016 m. Atlikėjas sako, kad labiausiai vertina toleranciją, lietuviybės išlaikymą, vienas kito palaikymą, įvairių idėjų įgyvendinimą kartu. Per 19 metų Airijoje įvyko daug įsimintinų dalykų, jam malonu, kai veikla pastebima, vertinama. Šiuo metu gyvena įsimintiniausiu metų kūrybiniu darbu – daina „Pabūk su savimi“, kurią sukūrė kartu su R. Kochanauskaite-Raižiene, įrašė ir išleido kartu su Airijos lietuvių atlikėjais šią gegužę. Taip pat įsimintinas pirmasis Airijos lietuvių atlikėjų koncertas internetu „Viskas bus gerai“ ir Dariaus vis dar kuriama jau minėta tiesioginė laida internete „Virtuali scena su Nojum“. Šioje virtualioje scenoje jis muzikuoja su Airijos

lietuvių atlikėjais ir kitų kūrybinių profesijų atstovais, juos kalbina. Atlikėjo ir dainų autoriaus veiklą remia Airijos lietuvių kultūros asociacija.

Ambasadorius E. Meilūnas ir R. Kochanauskaitė-Raižienė

Rita Lamsargytė-Mockė, organizacijos „Airijos lietuviams rūpi“ vadovė, artimiau bendradarbiauti su Airijos lietuvių bendruomene pradėjo 2014-aisiais, kai su keletu artimų draugių įkūrė šią ne pelno organizaciją. Jos tikslas suburti kuo daugiau Airijoje gyvenančių lietuvių, įmonių ir organizacijų padėti Lietuvoje onkologinėmis ligomis sergantiems vaikams. Tokiam žingsniui paskatino artimos draugės mirtis, jos jauniausią sūnų užklupęs diabetas. Rita su bendramintėmis planavo labdaros renginius, todėl kreipėsi į bendruomenę, kad padėtų skleisti žodį apie šį sumanymą. Jai be galo džiugu, kad idėja sulaukė didžiulio palaikymo – per šešerius metus suburtas didelis nuostabių lietuvių būrys ne tik Dubline, bet ir kituose Airijos miestuose, kurie iki šiol padeda sergantiems vaikams Lietuvoje. Glaudūs saitai paramos organizaciją sieja su bendruomene iki šiol.

„Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

